

Relationstal

En analys av relationstal för bokföringsbyrån Ten Service Lindqvist 2000-2009.

Cecilia Lindholm

Examensarbete för tradenomexamen
Utbildningsprogrammet för företagsekonomi
Ekenäs 2011

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte.....	1
1.2	Avgränsningar	1
1.3	Problemformulering.....	2
1.3.1	Forskningsfrågor.....	2
1.3.2	Metodbeskrivning.....	2
1.4	Resultatförväntningar.....	2
2	Företagspresentation.....	3
2.1	Enskild näringsidkare	4
3	Relationstal.....	4
3.1	Syftet med relationstal.....	5
3.2	Du Pont-modellen	8
3.3	ISO-modellen	10
4	Olika grupper av relationstal.....	10
5	De bortvalda relationstalen	12
5.1	Bortvalda aktierelaterade relationstal.....	12
5.1.1	P/E-tal	12
5.1.2	Resultat/aktie eller EPS (earnings per share).....	13
5.1.3	Dividend/aktie eller DPS (dividends per share)	13
5.1.4	Effektiv dividendavkastning.....	13
5.1.5	Dividendförhållande	14
5.1.6	Eget kapital/aktie eller BPS (book value per share)	14
5.2	Bortvalda övriga relationstal.....	14
5.2.1	Nettofinansieringskostnader.....	14
5.2.2	Finansiella kostnader/driftsbidrag	15
5.2.3	Finansiella kostnader i genomsnitt	15
5.2.4	Försäljningsbidrag.....	16
5.2.5	Avkastning på total kapital	16
5.2.6	Avkastning på investerat kapital.....	16
5.2.7	Avkastning på eget kapital	17
5.2.8	Soliditet.....	17
5.2.9	Current ratio.....	18
5.2.10	Återbetalning av främmande kapital.....	18
5.2.11	Lånetäckningsgrad	18
5.2.12	Finansiella kostnaders täckningsgrad.....	19

5.2.13	Finansiering av investeringar	19
5.2.14	Relativ skuldsättning	19
5.2.15	Gearing (nettoskuldsättningsgrad)	20
5.2.16	Rörelsekapital och dess omsättningshastighet.....	20
5.2.17	Nettorörelsekapital	21
6	De utvalda relationstalen.....	22
6.1	Lönsamhetens relationstal	22
6.1.1	Driftsbidrag.....	22
6.1.2	Rörelseresultat.....	24
6.1.3	Nettoresultat	25
6.1.4	Finansieringsresultat.....	27
6.2	Finansieringens relationstal	27
6.2.1	Quick ratio	28
6.2.2	Finansieringsöverskott	28
6.3	Övriga relationstal.....	31
6.3.1	Omsättningsförändring.....	31
6.3.2	Omsättning/anställd	32
7	Analys av relationstalens resultat.....	33
7.1	Diskussion	34
8	Sammanfattning	36

EXAMENSARBETE

Författare: Cecilia Lindholm

Utbildningsprogram och ort: Företagsekonomi, Ekenäs

Inriktning/alternativ/Fördjupning: Redovisning

Handledare: Ann-Christine Forsell

Titel: Relationstal, en analys av relationstal för bokföringsbyrå Ten Service Lindvist 2000-2009.

Datum 10.12.2011   Sidantal   38   Bilagor 0

Sammanfattning

Examensarbetet är gjort som ett beställningsarbete. Syftet är att beskriva och analysera relationstal inom bokföringsbyrå Ten Service Lindqvist. Företaget är verksamt i Ekenäs och ägs av enskilda näringsidkaren Björn Lindqvist.

Målet då man beräknar relationstal för ett företag är att få en helhetsbild av företaget redovisat i siffror. Man mäter alltså företagets prestationer. Genom det får man fram företagets styrkor och svagheter, vilket kan vara till stor fördel för företagets beslutsfattande i framtiden.

Metoden som användes är kvantitativ och jag har studerat bokslut och analyserat resultaten av relationstal som har varit relevanta för bokföringsbyrå Ten Service Lindqvist. Målet var att tydligt redovisa för uppdragsgivaren relationstalens betydelse och resultat och att dessutom skapa en modell som kan användas för framtida uträkningar av relationstal.

Slutsatsen blev att företaget är lönsamt och har goda grunder för finansiering av verksamheten.

Språk: Svenska   Nyckelord: Relationstal, enskild näringsidkare, bokföringstjänster

---

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Cecilia Lindholm

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Liiketalous, Tammisaari

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Laskentatoimi

Ohjaajat: Ann-Christine Forsell

Nimike: Tunnusluku, tunnuslukuanalyysi tilitoimisto Ten Service Lindqvistille 2000-2009/Relationstal, en analys av relationstal för bokföringsbyrån Ten Service Lindvist 2000-2009.

Päivämäärä 10.12.2011

Sivumäärä 38

Liitteet 0

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Ten Service Lindqvist, ja työn tavoitteena on tehdä tunnuslukuanalyysi ja kuvata kyseisen tilitoimiston tunnuslukuja. Tilitoimisto toimii Tammisaareissa ja on yksityisen elinkeinonharjoittajan, Björn Lindqvistin omistuksessa.

Yrityksen tunnuslukuja laskettaessa on tavoitteena saada kokonaiskuva yrityksen tilittämistä luvuista. Se mittaa yrityksen suorituskykyä. Tämän avulla saadaan selville yrityksen vahvuudet ja heikkoudet, mistä voi olla suurta apua tulevaisuuden päätöksenteoissa.

Tutkimusmenetelmänä käytetään kvantitatiivista menetelmää. Lisäksi tutkimuksen aikana on tutustuttu toimeksiantajan tilinpäätökseen ja tunnuslukuanalyysiin, mikä on ollut merkityksellistä tilitoimisto Ten Service Lindqvistille. Työn tavoitteena on selvittää ja esittää selkeästi toimeksiantajalle tunnuslukujen merkitys ja tulokset, ja tämän lisäksi luoda malli, jota voidaan käyttää tulevaisuudessa tunnuslukulaskelmissa. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että yrityksellä on hyvät perusteet toiminnan rahoittamiselle.

Kieli: Ruotsi
kirjanpito

Avainsanat: Tunnusluku, yksityinen elinkeinonharjoittaja,

BACHELOR'S THESIS

Author: Cecilia Lindholm

Degree Programme: Business Administration, Ekenäs

Specialization: Accounting

Supervisors: Ann-Christine Forsell

Title: Accounting Ratios, an Analysis of Accounting Ratios for the Accounting Firm Ten Service Lindqvist 2000-2009/Relationstal, en analys av relationstal för bokföringsbyrå Ten Service Lindqvist 2000-2009.

Date 10 December 2011

Number of pages 38

Appendices 0

Summary

The degree thesis is done as commissioned work. The aim is to describe and analyze the accounting ratio of the accounting firm Ten Service Lindqvist. The company is located in Tammisaari and owned by the entrepreneur Björn Lindqvist.

The purpose of calculating the accounting ratio of a company is to get an overall economic picture of the company reported in figures. It measures the company performance. Through the ratio you find the company's strengths and weaknesses, which can be of great benefit to the company's decision-making in the future. The method used is quantitative, and I have studied the financial statements and analyzed the results of the ratios that have been relevant to the accounting firm Ten Service Lindqvist.

The goal is to clearly communicate to the client the importance and results of the accounting ratio, and to also create a model that can be used for future calculations of the ratio. The conclusion was that the company is profitable and has a good basis for business financing.

Language: Swedish

Key words: Ratio, entrepreneur, accountancy

---

1 Inledning

Denna rapport är skriven som ett examensarbete inom utbildningsprogrammet för företagsekonomi med inriktning redovisning i Yrkeshögskolan Novia, Ekenäs. Examensarbetet baserar sig på ett uppdrag jag har blivit tilldelad 15 oktober 2010 av Björn Lindqvist. Björn Lindqvist är enskild näringsidkare och ägare till bokföringsbyrå Ten Service Lindqvist i Ekenäs, där jag även utförde min specialiseringspraktik inom företagsekonomi. Uppdraget går ut på att beräkna och kort analysera relationstal, med start från år 2000 när Ten Service Lindqvists verksamhet blev mera omfattande.

1.1 Syfte

För arbetet beräknades relationstalen för Ten Service Lindqvist under nio år och med målet att upptäcka förändringsmönster i företagets utveckling. Examensarbetet gjordes på uppdragsgivarens begäran och samtidigt kunde jag stärka mina kunskaper gällande relationstal. Målet för mitt examensarbete var givetvis också att Ten Service Lindqvist och andra utomstående kan ha användning för det i framtiden. Därför skapades en modell innehållande relationstalsuträckningar i Excel, så att företaget i framtiden endast behöver föra in den aktuella informationen i modellen för att kunna beräkna det önskade relationstalet. Det innebär att ett syfte med arbetet också är att beskriva relationstalen på ett sätt som även en vanlig företagare kan ha nytta av.

1.2 Avgränsningar

Mitt examensarbete är begränsat enligt uppdragsgivarens önskemål, alltså behandlas endast företaget Ten Service Lindqvist. Arbetet inkluderar inte heller Ten Service Lindqvists fem första år, eftersom verksamheten då ännu inte var så omfattande och Björn Lindqvist var deltidsanställd i ett annat företag. Därför är det inte så stor idé att räkna relationstal för de första fem åren eftersom företaget ännu var i sitt startskede. Jag har fått fria händer när det gäller att välja vilka relationstal som beräknas. Jag begränsar mig till de relationstal som är lämpligast för företagets bransch och situation. Många relationstal beskrivs, men de utvalda räknas. Se kapitel 4.1.

1.3 Problemformulering

I examensarbetet granskas främst hur relationstalen ser ut i företaget Ten Service Lindqvist. Företaget har aldrig gjort en bokslutsanalys i sådan utsträckning att företaget skulle ha använt sig av relationstal. Jag tilldelades uppdraget för att tillsammans med min arbetsgivare analysera företaget ur en finansiell synvinkel. Dessutom var målet att upptäcka förändringsmönster i de uträknade relationstalen från år till år och reflektera över samband och möjliga orsaker såsom lågkonjunktur, antal anställda o.s.v., för att företaget i framtiden skall vara finansiellt mera redo vid interna och externa förändringar.

1.3.1 Forskningsfrågor

Svar på dessa frågor sökes i examensarbetet:

- Vilka relationstal är väsentliga och möjliga att räkna för Ten Service Lindqvist?
- Vad beror det på att inte alla relationstal går att räkna för Ten Service Lindqvist?
- Finns det stora förändringar från år till år i Ten Service Lindqvists relationstal?
- Vad kan förändringarna i relationstalen bero på?
- Har företaget möjlighet att öka sin personal eller är läget effektivt som det är?

1.3.2 Metodbeskrivning

I mitt examensarbete har jag använt mig av den kvantitativa metoden. Jag har systematiskt samlat in information och sammanfattar dem i statistisk form. Litteraturdelen och den praktiska delen redovisas i samma stycke, d.v.s. att först beskrivs vad ett visst relationstal och direkt nedanför, i samma stycke, beräknas relationstalet så att läsaren kan få en helhetsuppfattning om relationstalet. På det sättet blir det enklare att koppla ihop resultatet av relationstalen med teorin och analysen. Det ges resultatredovisning och analysdel endast för de uträknade relationstalen, men uträkningsformel och beskrivning finns för varje relationstal.

1.4 Resultatförväntningar

Genom relationstal kan man få reda på specifik information om hur olika saker förhåller sig till varandra. Detta är en av orsakerna till att detta uppdrag utförs. För egen del kommer

det att vara extra intressant att se hur relationstalen beter sig när man beräknar relationstal för en enskild näringsidkare. Den vanligaste bolagsformen att beräkna relationstal på är aktiebolag. Det kommer även att vara intressant att räkna relationstal på Ten Service Lindqvist eftersom företaget säljer tjänster i jämförelse med om man skulle ha räknat relationstal för ett företag som säljer varor.

2 Företagspresentation

Det finns mycket att uppmärksamma när det gäller Ten Service Lindqvists relationstal. Sedan företaget grundades 1995 av Björn Lindqvist, bosatt i Tenala, har företaget både bytt geografisk plats och ökat kundantalet. Dessutom har antalet anställda ökat med åren. Företaget har varit framgångsrikt och utvecklats från att vara en liten bokföringsbyrå med utvalda kunder till att bli en populär bokföringsbyrå för småföretagare. Kundkretsen har ökat med åren. Det är huvudsakligen närbelägna småföretagare som intresserar Ten Service Lindqvist. Sedan antalet anställda har ökat har företaget kunnat ta emot flera kunder, men då har också personalkostnaderna ökat, ”det gäller att hålla en balans mellan arbetsmängd och arbetsprestation”, säger Björn Lindqvist, samtidigt som han påpekar att han nog är villig att ta emot mera jobb och att han har svårt att säga nej till att hjälpa till.

Från början var det bara Björn Lindqvist som arbetade med bokföring, skattedeklarationer o.s.v. Då kunde han själv kontrollera sin arbetstid och inkomster. Som med de flesta enskilda näringsidkare hade också han ett annat jobb från början, där han var fastanställd. Företaget Ten Service Lindqvist var naturligtvis inte den största inkomsten i början för Lindqvist, därför jobbade han deltid med företaget. Så småningom slutade han jobba utanför företaget och började med Ten Service Lindqvist på heltid. När företaget grundades var det beläget i Tenala och åren 1995 – 2000 arbetade Lindqvist ensam. Då var det tänkt att företagets verksamhet skulle vara bokföring och datatjänster. 2001 började Lindqvist på heltid med företaget och 2002 anställdes en person. 2005 slutade denna person och en ny anställdes som arbetade hemifrån till en början och senare på kontoret i Tenala. Lindqvist tyckte att de passade bra att de anställda arbetade hemifrån. Ten Service Lindqvist är nuförtiden beläget i centrum av Ekenäs. 2007 anställdes ytterligare en person som då fick arbeta på kontoret i Ekenäs. Ten Service Lindqvists val av lokalisering i Ekenäs var naturligt eftersom Lindqvist köpte företaget Kontorama som hade butik i centrum. Kontorama säljer kontorsmaterial, kopieringstjänster, ritningar och övriga IT-tjänster. Ten Service Lindqvist och Kontorama delar nuförtiden utrymmen.

Att sköta en bokföringsbyrå är till en stor del intressant och arbetet har många fördelar. Som anställd på en bokföringsbyrå måste personalen vara kundvänlig, eftersom det i slutändan handlar om att skapa tillit hos kunden för den egna bokföringsbyrån. Som många andra bokföringsbyråer fungerar byrån på ett bredare plan än bara med bokföring och skattedeklarationer. Det är väldigt vanligt att kunden ber om råd angående kundens egen firmas företagsbeslut eller övriga ärenden inom företaget såsom disponentarvode, hur ett styrelseprotokoll ser ut, hur ett styrelsesammanträde går till o.s.v. Ten Service Lindqvist erbjuder även tjänster som löneräkning åt de kunder som behöver det.

2.1 Enskild näringsidkare

Eftersom företaget Ten Service Lindqvist ägs av en privat person, en enskild näringsidkare, är det nödvändigt att ta upp skillnaden mellan enskild näringsidkare och övriga bolagsformer. En enskild näringsidkare är en fysisk person som är personligen ansvarig för bolaget. Ägaren bestämmer själv över ekonomin och alla beslut som tas i företaget. (Lundén & Svensson 2010, 62). Näringsidkare är en person som idkar näringsverksamhet enligt 3 § i Lag angående rättighet att idka näring (27.9.1919/122) eller som har ett fast arbetsställe eller som har anställt någon annan än familjemedlemmar (Arbets- och näringscentralen 2009, 57). Idkande av jordbruk eller fiske är dock inte anmälningsskyldigt (Arbets- och näringscentralen 2009, 57). Enskilda näringsidkare finns det gott om i Finland, vilket delvis kan bero på att bolagsformen enskild näringsidkare är lätt att starta upp och administrera. Så här skriver Arbets- och näringsministeriet i en artikel ”Rekordantal företag i Finlands år 2008”; ”Andelen små och medelstora av företagen utgör ca 99,8 procent. Av dessa är 93,2 % under 10 personers företag, av vilka majoriteten sysselsätter mindre än 2 personer. Dessa är mestadels ensamföretagare och sporadiska arbetsgivare, och de utgör inemot två tredjedelar av företagen i Finland”. Om det skulle visa sig att verksamheten blir mera omfattande efter en tid är det möjligt att ändra bolagsform till t.ex. ett kommandit- eller aktiebolag (Nilsson 2009, 68).

3 Relationstal

Avsikten med relationstalen är att analysera och få en ekonomisk synvinkel på vad som händer i ett specifikt företag. Relationstal kan tillämpas på alla sorters företag oberoende av storlek och bolagsform, och företagen kan dessutom jämföras med varandra. Vissa relationstal kan endast jämföras med relationstal i företag som är verksamma inom samma

bransch. Relationstal används för att mäta företags prestationer. Namnet relationstal kan tydas som att tal sätts i relation till varandra för att skapa en mera mångsidig bild av verksamheten. Företag använder sig av relationstal för att t.ex. specificera om företaget är lönsamt eller för att tydligare se företagets utveckling. (Nilsson 2009, 38).

Relationstal används av företag för att ta reda på

1. Är resultatet tillräckligt? D.v.s. är företaget lönsamt?
2. Har företaget en sund kapitalstruktur?
3. Finns det tillräckligt med likvida medel i företaget? Räcker företagets pengar till skulder och övriga åtaganden?

Ur ett företags balansräkning respektive resultaträkning är t.ex. posterna balansomslutning och omsättning bra jämförelsetal. Uträkning av relationstal kan ses som en fördjupad resultat- och balansräkning. De flesta av relationstalen ges i procentform. Relationstalens resultat kallas även för ett företags nyckelvärden. Vissa relationstal har så kallade normvärden. Genom normvärden kan analytiker se om företagets relationstal förhåller sig t.ex. bra, nöjaktigt eller dåligt till normvärdet. Genom att räkna relationstal kan man jämföra företag med varandra, t.ex. vid beräkning av olika företags lönsamhet ger relationstalet samma värde oavsett storlek på företagen. (Niskanen & Niskanen, 2004, 110-111). Relationstal kan användas för att jämföra olika företag med samma perioder, andra företag (konkurrenter), företag inom samma bransch, benchmarking och normvärden. Benchmarking är när man jämför olika företags konkurrenskraft.

Resultatet av relationstal intresserar t.ex. aktieägare, kunder, anställda, kreditgivare, börsanalytiker och övriga intressenter (Holmström 2003, 2). Eftersom ett aktiebolags bokslut är officiellt så kan vem som helst räkna relationstal på önskat aktiebolag. Det är dessvärre svårare att få tag i tillräckliga uppgifter för övriga bolagsformer, eftersom dessa företags årsredovisning inte är offentliga uppgifter.

3.1 Syftet med relationstal

Syftet med att räkna relationstal för ett företag är att få en helhetsbild av företaget redovisat i siffror. Man mäter alltså företagets prestationer och gör en företagsanalys. Genom att göra detta får man fram företags styrkor och svagheter, vilket kan vara till stor fördel i framtida beslut som tas i företaget. Företag har som mål att uppfylla de uppsatta visionerna

och målen. Genom att räkna relationstal gör företaget en prestationsmätning och kan därigenom se åt vilket håll företaget är på väg. Detta gäller både stora och små företag, oberoende av bolagsform. Enligt Ax och Johansson och Kullvén (2006, 578) har en prestationsmätning flera betydelser för ett företag. Genom en prestationsmätning kan företaget få följande information om verksamheten.

Företaget kan genom relationstal t.ex.

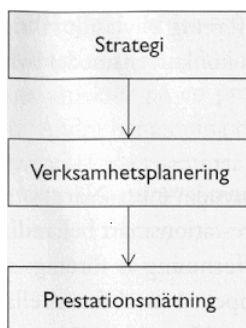
- följa upp den nuvarande verksamheten för att se om den strävar till de uppsatta företagsmålen, alltså om verksamheten på kort sikt följer det mönster som de uppsatta målen strävar efter på långsikt
- tydligare se företagets tyngdpunkter för att sedan kunna kommunicera utåt om vad företaget fokuserar på
- motivera sina medarbetare
- upplysa om avvikelser och förändringar i verksamheten
- Skapa ett underlag för företagets prestationer som kan användas i jämförelse med konkurrenter eller mellan företagets olika avdelningar och försäljningskontor o.s.v.
- visa effekten av företagets satsningar såsom personalutbildning och kostnadsreducering
- få hjälp att välja var vinsten skall placeras
- få ett underlag för kommande beslutsfattande, t.ex. omorganisering o.s.v.

Det finns alltså många fördelar med att ett företag gör en prestationsmätning. (Ax m.fl. 2006, 578)

Ett av de vanligaste syftena med att använda relationstal för både intressenter och utomstående är att kunna mäta hur konkurrenskraftigt ett företag är. Genom att skapa en bild över ett företags marknadsplacering påverkas både kunder och övriga intressenter såsom placerare. Företaget kan genom relationstal även räkna ut vilken avdelning eller produktgrupp som är mest lönsam och därigenom besluta vilket område som är mest lönsamt för företaget att satsa på. (Ax m.fl. 2006, 578).

Relationstal kan också komma mycket till hjälp när ett företag planerar kommande års budgeter. När en budget uppkommer har företaget oftast satt upp färdiga mål för hur verksamheten förverkligas för den perioden. Företaget kan välja att upprätta en resultatbudget och en balansbudget och på de upprättade siffrorna kan företaget räkna olika relationstal som är relevanta för den verksamheten. Om resultatet av relationstalen blir bra kan budgeten fastslås och om inte, så måste företaget tänka om och kanske höja eller sänka värdet på någon eller några av de poster som finns i budgeten. Denna process förutsätter att företaget har en klar syn över vilka mål som är relevanta och därför inte kommer att justera posterna till värden som inte kan uppnås. (Nilsson 2009, 38). Ett företag kan ha mycket nytta av att ta med budgeten i jämförelse till räkenskapsperiodens förverkligande. Då kan man klart se vilka mål som är uppnådda och vilka som inte har blivit uppnådda.

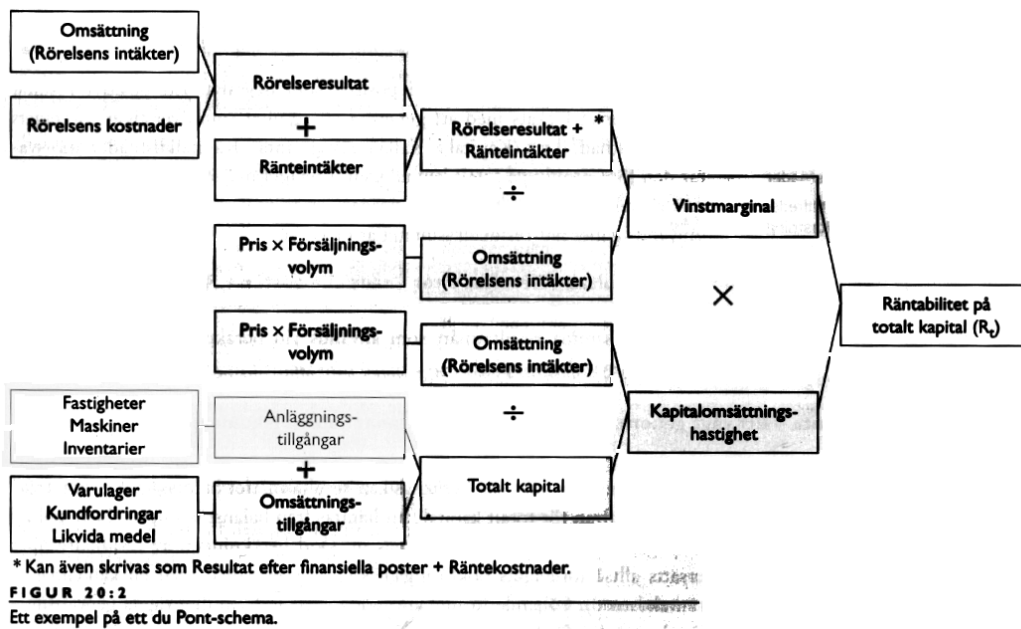
Olika relationstal har olika betydelse. Vilka relationstal som kan räknas för ett företag beror på bl.a. företagsformen och branschen. De relationstal som är viktiga i en bransch kan vara helt irrelevanta i en annan bransch. Relationstalen eller nyckeltalen är också beroende av vilken utvecklingsfas företaget befinner sig i. De flesta relationstal går att beräkna för ett medelstort aktiebolag, medan vissa relationstal inte alls passar en enskild näringsidkare (Nilsson 2009, 38). Olika företag har olika mål med sin verksamhet, men oftast är målen av finansiell karaktär och inriktade på tillväxt, lönsamhet och soliditet. En prestationsmätning ger nya inblickar till företagsstrategin och företagsstrategin påverkar verksamhetsplaneringen. Dessutom underlättar relationstalens resultat och samband mellan de olika relationstalen arbetet för beslutsfattarna i företaget (Carlson 2001,124). Alltså påverkar strategi, verksamhetsplanering och prestationsmätning varandra. (Ax m.fl. 2006, 577-578).

Figur 1. Källa: Den nya ekonomistyrningen sid 578. Figur 20:1, Samband mellan strategi, verksamhetsplanering och prestationsmätning.

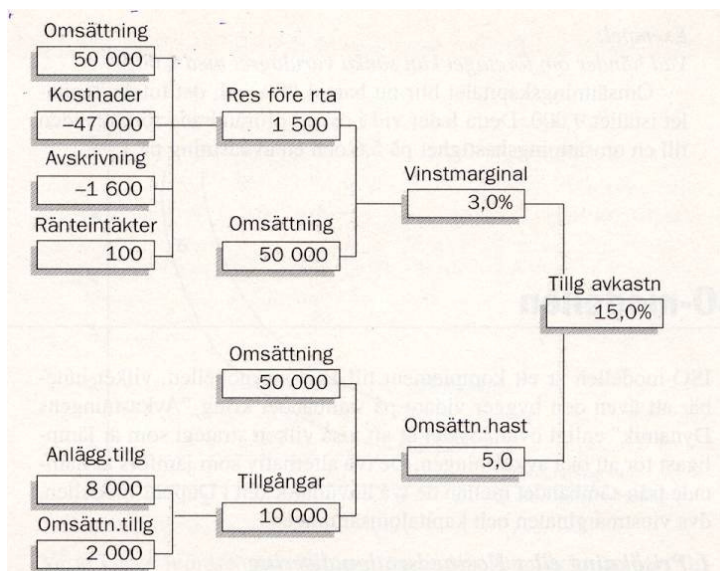
3.2 Du Pont-modellen

Du Pont-modellen beskriver ett samband mellan olika relationstal och räknar ut hur lönsamt ett företag är. Genom att plocka in diverse poster från resultat- och balansräkningen i en modell av trädstruktur skapas en figur som förenar sig till ett enda värde, d.v.s. man använder sig av poster i balans- och resultaträkningen. Du Pont-modellen har fått sitt namn av ett framgångsrikt amerikanskt företag du Pont som var verksamt i början av 1900-talet som utvecklade modellen och använde sig av den. Genom Du Pont-modellen beskrivs företagets avkastning på totalkapitalet som även kallas för kapitalavkastning. Resultatet ges i procentform och ju högre avkastningsprocent desto mera lönsamt är företaget i fråga. Avkastning på totalkapitalet, R_t , räknas ut genom att multiplicera vinstprocenten med kapitalomsättningshastigheten. Vinstprocenten och kapitalomsättningshastigheten nämns i Ax m.fl.'s bok från 2006 "Den nya Ekonmistryrningen" sida 590 som förklaring att vinstprocenten är resultatet efter finansiella poster plus räntekostnader, som är samma som rörelseresultat (som är beskrivet senare i examensarbetet) + ränteintäkter, dividerat med omsättningen. Kapitalomsättningshastigheten räknas ut genom att ta omsättningen, alltså rörelsens intäkter, dividerat med totalt kapital, som är anläggningstillgångarna, omsättningstillgångarna och finansieringstillgångar tillsammans. Vinstmarginalen beskriver hur stor del av omsättningen som utgör vinst och kapitalomsättningshastighet beskriver hur stor del av det investerade kapitalet som resulterar i vinst. (Ax C m.fl. 2006, 590; Carlson M, 2001, 128). Modellen nedan visar tydligt hur Du Pont-modellen är strukturerad.

Figur 2: Du Pont-modellen (Ax C m.fl. 2006, 591)

Den följande figuren är ett exempel på Du Pont-modellen.

Figur 3: Du Pont-modellen (Carlson M, 2001, 129).

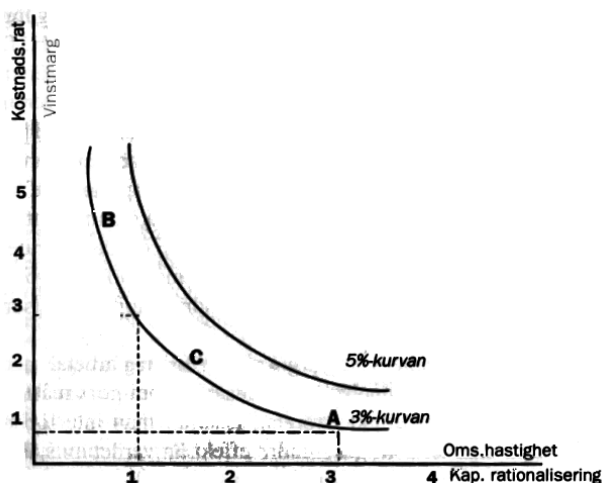
Ett företag kan effektivt använda sig av Du Pont-modellen. Genom att sätta upp ett mål från början kan man räkna bakåt i figuren. Ett exempel nämns i Carlsons bok "Att arbeta med företagsanalys" om vilken kostnadsminskning som behövs för att nå det önskade målet. Se exempel i figur 2. Om den önskade avkastningen på totalkapitalet skall vara 20 % i stället för 15 % måste vinstmarginalen vara $(20\%/5,00(\text{oms.hast.}))$ 4,0 %. Och därefter

måste resultat före räntekostnader (res före rta) vara $(50\ 000 \text{ (oms)}/3,0(\text{vinstmarg.}))$ 2 000. Vilket resulterar i att övriga rörelsekostnader skall sänkas med 500 för att uppnå det önskade resultatet.

Andra effektiva sätt att använda Du Pont-modellen är att sänka eller höja på något av talen i modellen för att se hur avkastningen på totalkapitalet förändras och samtidigt se hur känsligt just det talet är i modellen. Ett bra resultat enligt du Pont-modellen är över 10 %.

3.3 ISO-modellen

ISO-modellen är ett komplement till Du Pont-modellen. I ISO-modellen räknar man ut samma sak som i Du Pont-modellen alltså räntabilitet på totalkapital, men resultat presenteras lite olika i ISO-modellen (se följande figur). I figuren nedan beskrivs det att vinstmarginalen (resultaträkningen) och kapitalomsättningshastigheten (balansräkningen) har ett samband mellan varandra. Sambandet kan presenteras i en kurva. Ju längre kurvan är från axlarna desto bättre är avkastningen.

Figur 4: ISO-modellen (Att arbeta med företagsanalys s. 131)

4 Olika grupper av relationstal

Relationstalen är indelade i fyra grupper.

Grupp 1. Lönsamhetsrelationstal

- Resultat
  - Försäljningsbidrag

- Driftsbidrag
- Rörelseresultat
- Nettoresultat
- Finansieringsresultat
- Avkastning
  - Avkastning på totalkapital
  - Avkastning på investerat kapital
  - Avkastning på eget kapital

Grupp 2. Finansiering

- Kapitalstruktur
  - Soliditet
  - Relativ skuldsättning
  - Nettoskuldsättningsgrad eller gearing
  - Rörelsekapital och dess omsättningshastighet
    - Kundfordringarnas omsättningshastighet
    - Varulagrets omsättningshastighet
    - Leverantörsskulderens omsättningshastighet
  - Nettorörelseresultat
- Finansiering
  - Quick ratio
  - Current ratio
  - Finansieringsöverskott
  - Återbetalning av främmande kapital
  - Lånetäckningsgrad
  - Finansiella kostnaders täckningsgrad
  - Finansiering av investeringar

Grupp 3. Aktierelaterade relationstal

- P/E-tal
- Resultat/aktie
- Dividend/aktie
- Effektiv dividendavkastning
- Dividendförhållande
- Eget kapital/aktie

Grupp 4. Övriga relationstal

- Omsättningsförändring

- Omsättning/anställd
- Nettofinansieringskostnader
- Finansiella kostnader/driftbidrag
- Finansiella kostnader i genomsnitt
- Förädlingsvärde (Företagsanalytkommissionen 1999, 54-74)

5 De bortvalda relationstalen

Grupperna 1 och 2 av relationstal kommer jag att beskriva närmare lite senare i examensarbetet. Jag valde bort hela tredje gruppen, soliditet (se punkt 6.2.4 stycke 2 varför) ur grupp 2 och nettofinansieringskostnader, finansiella kostnader/driftsbidrag och förädlingsvärde ur grupp 4, p.g.a. att de inte är relevanta för Ten Service Lindqvist eftersom företaget inte har några lån. Grupp 3 valdes bort för att det innehåller aktierelaterade relationstal och företaget är inget aktiebolag, eftersom det gäller en enskild näringsidkare. De utplockade ur grupp 4 valdes bort p.g.a. att uppdragsgivaren inte var i något behov av att få dem uträknade.

I uträkningsformlerna kan det stå begrepp eller tidigare relationstal (t.ex. driftsbidrag) som inte direkt är förklarade i uträkningsformelns text. Begreppet finns då förklarat längre ner i formeln i relationstalets eget stycke.

5.1 Bortvalda aktierelaterade relationstal

Aktierelaterade relationstal är grupp 3. Inom denna grupp finns relationstal som skall räknas ut på aktier, d.v.s. de kan endast tillämpas till ett aktiebolag. Information om aktierna för ett visst bolag hittar man från aktiemarknaden. För att räkna relationstal som är aktierelaterade använder man sig av företagets bokslut och aktier. Genom dessa relationstal kan man få fram företagets läge och i vilken riktning företaget utvecklas. (Företagsanalytkommissionen 1999, 73).

5.1.1 P/E-tal

P/E-tal beskriver hur många år det tar innan det satsade kapitalet betalar sig tillbaka, förutsatt att vinsten är oförändrad (E-conomics 2011 a). Ett högt resultat av detta relationstal visar också att företaget i fråga i framtiden kommer att ha en kraftig tillväxt. (Företagsanalytkommissionen 1999, s 73).

Uträkningsformeln:

$$\text{P/E tal (price per earnings)} = \frac{\text{Aktiens marknadspris}}{\text{Resultat per aktie}}$$

5.1.2 Resultat/aktie eller EPS (earnings per share)

Resultat/aktie eller EPS beskriver företagets lönsamhet per aktie. Resultat berättar avkastningen per aktie per år. (Företagsanalytkommissionen 1999, s 73).

Uträkningsformeln:

$$\text{EPS (earnings per share)} = \frac{\text{Nettoreultat}}{\text{Antal aktier}}$$

5.1.3 Dividend/aktie eller DPS (dividends per share)

Dividend/aktie eller DPS räknar man för att få fram hur mycket dividend som betalas ut för en aktie. (Företagsanalytkommissionen 1999, s 74).

Uträkningsformeln:

$$\text{DPS (dividends per share)} = \frac{\text{Räkenskapsperiodens dividend}}{\text{Antal aktier}}$$

5.1.4 Effektiv dividendavkastning

Effektiv dividendavkastning beskriver hur effektiv just den aktien är på marknaden jämfört med den aktuella kursnivån. Denna uträkning är intressant för placerare som är intresserade av om avkastningen för aktien är på väg upp eller ner. (Niskanen J. & M. 2004, s 153-154).

Uträkningsformeln:

$$\text{Effektiv dividendavkastning} = \frac{\text{Dividend per aktie}}{\text{Aktiens marknadspris}}$$

5.1.5 Dividendförhållande

Dividendförhållande används för att räkna ut hur stor del som tillfaller ägarna i form av dividend från företaget. Man räknar ut dividendförhållande i procent. I företag som är i tillväxtfasen är dividenden oftast mindre p.g.a. att man försöker hålla en stadig pengaökning, medan dividenden i företag som är färdigt ”mogna” oftast är mycket större. (Niskanen J. & M. 2004, s 154-155; Företagsanalytiskommisionen 1999, s 74)

Uträkningsformeln:

$$\text{Dividendförhållande} = \frac{\text{Dividend / aktie}}{\text{Nettoresultat / aktie}}$$

Räkgivande värden:	
över 10 %	bra
5 - 10 %	nöjaktigt
under 5 %	svagt

5.1.6 Eget kapital/aktie eller BPS (book value per share)

Eget kapital/aktie eller BPS räknar oftast placerare ut för att se om aktier är över- eller undervärderad. Detta relationstal visar alltså företagets nettovärde per aktie. (Niskanen, J. & M. 2004, s 155-156).

Uträkningsformeln:

$$\text{BPS (book equity per aktie)} = \frac{\text{Eget kapital}}{\text{Antal aktier}}$$

5.2 Bortvalda övriga relationstal

Under gruppen övriga relationstal faller sådana relationstal som inte har en egen grupp. I denna grupp kommer jag inte att beskriva omsättningsförändring, omsättning per anställd och finansiella kostnader i genomsnitt eftersom de infaller i mina beräkningar senare i examensarbetet.

5.2.1 Nettofinansieringskostnader

Nettofinansieringskostnader räknas ut genom att ta finansiella kostnader, minus finansiella intäkter, dividerat med rörelseintäkter, gånger 100. Detta visar hur stora de finansiella intäkterna och kostnaderna är i jämförelse med rörelseintäkterna totalt. Resultatet ges i procent. Om resultatet blir negativt betyder det att de finansiella intäkterna (intäkter från

placeringar, kursvinster och övriga ränteintäkter) är större än de finansiella kostnaderna (räntekostnader, kursförluster och övriga kostnader).

Uträkningsformeln:

$$\text{Nettofinansieringskostnader, \%} = \frac{\text{Finansiella kostnader} + \text{finansiella intäkter}}{\text{Rörlseintäkterna totalt}} * 100$$

Räkgivande värden:	
över 40 %	bra
20 - 40 %	nöjaktigt
under 20 %	svagt

5.2.2 Finansiella kostnader/driftsbidrag

Finansiella kostnader/driftsbidrag beskriver hur stort företagets driftsbidrag (resultat av företagets egentliga verksamhet) är i förhållande till företagets finansiella kostnader. Resultatet ges i procent. Som Företagsanalytkommissionen nämner i boken Finansieringsanalysens, sidan 71, används detta relationstal vid en bedömning av hur stort driftsbidraget bör vara i förhållande till företagets finansiella kostnader.

Uträkningsformeln:

$$\text{Finansiella kostnader/driftsbidrag, \%} = \frac{\text{Netto finansiella kostnader}}{\text{Driftsbidrag}} * 100$$

5.2.3 Finansiella kostnader i genomsnitt

Finansiella kostnader i genomsnitt beskriver medeltalet på vad företaget betalar per år för att ha främmande kapital. Skulderna räknas i medeltal genom att addera beloppet i början av året och i slutet av året, dividerat med två. Till skulderna räknas allt räntebärande främmande kapital, även sådana skulder som tillfälligt är räntefria. De finansiella kostnaderna definieras på samma sätt som avkastning på eget kapital (se punkt 6.1.7). I relationstalets resultat skall man ta i beaktande aktuella räntenivån, hur stort finansieringsbehovet är, när lånet lyftes samt differensen av valutakursen. (Företagsanalytkommissionen 1999, 71).

Uträkningsformeln:

$$\text{Finansiella kostnader i medeltal, \%} = \frac{\text{Finansiella kostnader (12 mån)}}{\text{Räntebärande främmande kapital i genomsnitt}} * 100$$

5.2.4 Försäljningsbidrag

Försäljningsbidrag räknas för att ta reda på hur stor del av omsättningen som finns kvar efter att man har dragit bort inköp och förändring i lager (utgående - ingående lager) (Företagsanalytkommissionen 1999, 54). Resultat ges i procent. För företag som säljer varor, alltså minut- eller partihandel, är detta ett vanligt relationstal. Försäljningsbidrag är ett relationstal som inte går att räkna på ett företag som Ten Service Lindqvist, eftersom företagets resultaträkning inte innehåller några inköp eller förändring i lager.

Uträkningsformeln:

$$\begin{aligned} \text{Försäljningsbidrag} &= \text{omsättning} - \text{inköp} - \text{ingående lager} + \text{utgående lager} \\ \text{Försäljningsbidrags\%} &= 100 * \text{försäljningsbidrag/omsättning} \end{aligned}$$

5.2.5 Avkastning på total kapital

Avkastning på total kapital kan jämföras med du Pont-modellen som jag tog upp i ett tidigare stycke. Avkastning på total kapitalet är det relationstalet som mäter hur mycket avkastning ett företag har på det bundna kapitalet. Balansräkningen jämförs med resultaträkningen för att se vilken räntabilitet det bundna kapitalet har. Bundet kapital betyder i balansräkningen bestående aktiva och rörliga aktiva. Företag med mycket bundet kapital har oftast fastigheter, placeringar, omsättningstillgångar o.s.v. (Företagsanalytkommissionen 1999, 56-57). Eftersom Ten Service Lindqvist är en bokföringsbyrå finns det inte några omsättningstillgångar, få immateriella tillgångar och materiella tillgångar. Ten Service Lindqvist har lite kapitalomslutning och därför blir detta relationstal onödigt att räkna.

Uträkningsformel:

$$\text{Avkastning på total kapital (\%)} = \frac{\text{Nettoresultat} + \text{finansiella kostnader} + \text{skatter}}{\text{Balansomslutning i medeltal}}$$

5.2.6 Avkastning på investerat kapital

Avkastning på investerat kapital är relationstalet som mäter hur mycket avkastning ett företag har på det investerade kapitalet. Med investerat kapital menas eget kapital och långfristiga skulder + kortfristiga räntebärande skulder. Eftersom Ten Service Lindqvist inte har några långfristiga skulder eller kortfristiga räntebärande skulder så var Avkastning

på investerat kapital ett onödigt relationstal att räkna för företaget. En bra tumregel är att avkastning på investerat kapital skall vara lika mycket eller mera som räntan företaget betalar på sina banklån. (Företagsanalytkommissionen 1999, 58-59).

Uträkningsformel:

Avkastning på investerat kapital (%)	=	$\frac{\text{Nettoresultat} + \text{finansiella kostnader} + \text{skatter}}{\text{Investerat kapital i medeltal}}$
Investerat kapital	=	Eget kapital + placerat främmande kapital
Placerat främmande kapital	=	Skulder till kreditinstitut + pensionslån + övriga långfristiga skulder + räntebärande kortfristiga skulder

5.2.7 Avkastning på eget kapital

Detta relationstal jämför eget kapital från passiva sidan i balansräkningen med resultaträkningens resultat. D.v.s. man räknar ut hur stor del nettoresultatet, vinst efter skatt, är av det egna kapitalet. (Företagsanalytkommissionen 1999, 59-60).

Uträkningsformel:

Avkastning på eget kapital (%)	=	$\frac{\text{Nettoresultat}}{\text{Eget kapital i medeltal}} * 100$
--------------------------------	---	---

5.2.8 Soliditet

Soliditet kallas även självförsörjningsgrad. Soliditet kan beskrivas som de relationstal som räknas ut för att ta reda på om företaget är kapabelt att ta hand om eventuella förluster och övriga åtaganden på lång sikt. (Företagsanalytkommissionen 1999, 61). Soliditetsprocenten räknas ut genom att dividera det egna kapitalet med balansomslutningen (minus eventuella erhållna förskott) och sedan ta resultatet gånger 100. Man räknar alltså ut hur stor del eget kapital är av balansomslutningen. Relationstalets resultat skall följas efter normvärden, under 20 % svagt, 20-40 % nöjaktigt, över 40 % bra. Soliditeten räknas oftast ut för företag för att förutspå hur stor finansieringsförmåga företaget har vid eventuella förluster vid yttre påfrestningar t.ex. lågkonjunktur.

Ett företag som har bra soliditet eller hög soliditets%

1. klarar av förluster
2. har lättare att växa i storlek

3. har lättare att förhandla med kreditinstitut om lån
4. har större handlingsutrymme när det gäller dividender
5. har lättare att klara av eventuella förluster som t.ex. lågkonjunktur

Detta relationstal kan räknas ut för Ten Service Lindqvist, men eftersom bolaget ägs av en enskild näringsidkare är resultatet missvisande, eftersom det är nödvändigt att ta i beaktande den enskilda näringsidkarens privata tillgångar. Därför valde jag att inte räkna soliditeten på företaget.

Uträkningsformeln:

$$\text{Soliditets\%} = \frac{\text{Eget kapital}}{\text{Balansomslutning} - \text{erhållna förskott}} * 100$$

5.2.9 Current ratio

Current ratio mäter företagets förmåga att betala bort sina kortfristiga skulder. Eftersom Ten Service Lindqvist inte har några långfristiga skulder är relationstalet irrelevant att räkna. (Företagsanalyskommissionen 1999, 67).

Uträkningsformel:

$\text{Current ratio} = \frac{\text{Omsättningsstillgångar} + \text{finansieringsstillgångar}}{\text{Kortfristigt främmande kapital}}$	<p>Riktgivande värden: över 2 bra 1 - 2 nöjaktigt under 1 svagt</p>
--	---

5.2.10 Återbetalning av främmande kapital

Återbetalning av främmande kapital räknas ut genom mellansumman finansieringsöverskott i kassaflödesanalysen. (Företagsanalyskommissionen 1999, 68).

Uträkningsformel:

$$\text{Återbetalningstid för främmande kapital (år)} = \frac{\text{Investerat främmande kapital}}{\text{Finansieringsöverskott}}$$

5.2.11 Lånetäckningsgrad

Lånetäckningsgrad beskriver hur betalningskraftigt ett företag är när det gäller att betala bort det främmande kapitalet. Relationstalet anger hur stor förmåga ett företag har att klara

av de skulder som företaget tagit på sig. Detta relationstal är effektivt om företaget har mycket främmande kapital och relativt högt resultat. Relationstalet anger dock bara förmågan att betala bort de betalningar som det främmande kapitalet åstadkommer, såsom lån, skulder, amorteringar. Räntebetalningarna tas inte i beaktade. (Företagsanalytkommissionen 1999, 68-69).

Uträkningsformel:

$$\text{Lånetäckningsgrad} = \frac{\text{Finansieringsöverskott} + \text{finansiella kostnader}}{\text{Finansiella kostnader} + \text{amorteringar}}$$

Riktgivande värden
över 2   bra
1 - 2   nöjaktigt
under 1   svagt

5.2.12 Finansiella kostnaders täckningsgrad

Till skillnad från föregående relationstal, lånetäckningsgrad, så beskriver finansiella kostnaders täckningsgrad hur bra ett företag klarar av sina räntebetalningar. (Företagsanalytkommissionen 1999, 69).

Uträkningsformel:

$$\text{Finansiella kostnaders täckningsgrad} = \frac{\text{Finansieringsöverskott} + \text{finansiella kostnader}}{\text{Finansiella kostnader}}$$

5.2.13 Finansiering av investeringar

Finansiering av investeringar är ett mindre använt relationstal. Relationstalet mäter om finansieringsöverskottet inklusive de extra ordinära intäkterna räcker att finansiera företagets investeringskostnader. Resultat ges i procentform och anger hur stor del av finansieringsöverskottet (som uträknas med hjälp av kassaflödesanalysen) är av investeringsutgifterna. (Företagsanalytkommissionen 1999, 69).

Uträkningsformel:

$$\text{Finansiering av investeringar (\%)} = \frac{100 \times \text{finansieringsöverskott}}{\text{Investeringsutgifter}}$$

5.2.14 Relativ skuldsättning

Relativ skuldsättning beskriver hur hög skuldsättning ett företag har. I detta relationstal använder man omsättningen som jämförelsetal. (Företagsanalytkommissionen 1999, 69).

Uträkningsformel:

$$\text{Skuld}\% = \frac{\text{Skulder - erhållna förskott}}{\text{Omsättning}} \times 100$$

$$\text{Nettoskuld}\% = \frac{\text{Skulder - erhållna förskott - kassa och finansiella värdepapper}}{\text{Omsättning}}$$

Riktgivande värden:	
under 40 %	bra
40 - 80 %	nojaktigt
över 80 %	svagt

5.2.15 Gearing (nettoskuldsättningsgrad)

Gearing beskriver hur stor del av likvida medel som täcker företagets räntebärande skulder. Resten av skulderna som inte likvida medel täcker skall det egna kapitalet kunna täcka för att företaget skall kunna klara av sina räntebärande skulder. Normvärden för gearing är 1 eller under 1. Om resultatet blir 1 är eget kapital lika stort som den del räntebärande skulder som inte likvida medel täcker. (Företagsanalytkommissionen 1999, 69).

Uträkningsformel:

$$\text{Gearing} = \frac{\text{Räntebärande främmande kapital - kassa och finansiella värdepapper}}{\text{Eget kapital}}$$

5.2.16 Rörelsekapital och dess omsättningshastighet

Relationstalet rörelsekapital beskriver hur mycket kapital som behövs för ett företag för att sköta dess löpande verksamhet. Kundfordringarnas omsättningshastighet beskriver hur snabbt, räknat i dagar, företaget får in pengar för kundfordringar. Leverantörsskuldernas omsättningshastighet beskriver likartat hur snabbt, räknat i dagar, företaget betalas sina leverantörsskulder. Vid analys av omsättningshastigheterna och rörelsekapital måste det beaktas att det är endast vid bokslutsskedet. Situationen kan se helt annorlunda ut i mitten av en räkenskapsperiod (Företagsanalytkommissionen 1999, 65). Omsättningstillgångarnas omsättningshastighet kommer inte att räknas eftersom Ten Service Lindqvist inte har några omsättningstillgångar.

Uträkningsformel:

<p>Rörelsekapital = omsättningstillgångar + kundfordringar - leverantörsskulder - erhållna förskott</p> <p>Rörelsekapital% = $100 \times \text{rörelsekapital} / \text{omsättning}$</p> <p>Delkomponenter :</p> <p>Kundfordringarnas omsättningshastighet = $365 \times \text{kundfordringar} / \text{omsättning}$</p> <p>Omsättningstillgångarnas omsättningshastighet = $365 \times \text{omsättningstillgångar} / \text{omsättning}$</p> <p>Leverantörsskuldernas omsättningshastighet = $365 \times \text{leverantörsskulder} / \text{inköp}$</p>

Resultatredovisning:

Jag beräknade först detta relationstal, men det visade sig att det inte kunde beräknas. I leverantörsskuldernas omsättningshastighet är inte alla kostnader med i inköp och köpta tjänster, vilket de bör vara för att inte visa ett missvisande resultat. Relationstalet passar inte åt detta företag som bara säljer tjänster och därför inte har större inköp. Företaget är inte så stort att de behöver rörelsekapital för att köpa omsättningstillgångar, utan använder det till att betala de löpande utgifterna.

5.2.17 Nettorörelsekapital

Nettorörelsekapital beskriver hur mycket ett företag har satsat eget kapital och långfristigt främmande kapital på att finansiera omsättnings- och finansieringstillgångarna. I ett företag som Ten Service Lindqvist är det tydligt att inte mycket har behövt satsas på omsättnings- eller finansieringstillgångar, eftersom företagets verksamhet inte behöver mycket mera som starttillgångar än en dator och kontorstillbehör.

Uträkningsformel:

<p>Omsättningstillgångar + Kortfristiga fordringar + Kassa och finansiella värdepapper - Kortfristigt främmande kapital <hr/>Nettorörelsekapital</p>	<p>Nettorörelse- kapital (%) = $\frac{\text{Nettorörelsekapital}}{\text{Omsättning (12 mån)}} \times 100$</p>
--	--

6 De utvalda relationstalen

Nedanstående relationstal har jag valt att beskriva, räkna och analysera.

6.1 Lönsamhetens relationstal

Lönsamhetens relationstal räknas ut för att mäta om ett företags verksamhet är lönsam, vilket är vad företagare i första hand strävar efter. Med hjälp av bokslutsanalyser av bl.a. resultat- och balansräkningen mäts ett företags ”nivå”. Absolut lönsamhet beräknas genom skillnaden mellan intäkter och utgifter. Resultaträkningens post rörelsevinst kan användas som ett absolut mått. (Niskanen, m.fl. 2004, 112). Det är dock skillnad mellan absolut lönsamhet och om företag är lönsamt. Vinsten är ett tal i euro och syns i resultaträkningen och beskriver hur bra eller dåligt det går för ett företag under den perioden, medan lönsamheten är ett relativt begrepp i procent och beräknas genom att sätta resultatet i relation till kapital i balansräkningen. I praktiken har ett företag en bättre lönsamhet om de sänker på kostnader eller ökar på intäkterna. (Ax m.fl. 2004, 582-583).

I gruppen lönsamhetens relationstal räknar man mycket med resultaträkningens poster. De poster som inte är med i några relationstalsformler är extraordinära intäkter/kostnader och bokslutsdispositioner. Exempel på bokslutsdispositioner är ökning/minskning av reserver och eventuella nedskrivningar. Extraordinära intäkter/kostnader är väsentliga händelser som inte är återkommande i ett företag, t.ex. försäljning av ett dotterbolag är en extraordinär intäkt. Eftersom vissa intäkter och kostnader bara uppstår ett år och inte är återkommande är det ingen idé att ta med det i jämförelsen.

Lönsamhetens relationstal är indelade i två grupper, resultat och avkastning. Dessa relationstal räknas ut på basen av resultaträkningen och är ofta jämförda med resultaträkningsposten rörelseintäkter totalt (omsättning + övriga rörelseintäkter) eller balansräkningen balansomslutning. (Företagsanalytkommissionen 1999, 54).

6.1.1 Driftsbidrag

Driftsbidrag förklaras enklast som verksamhetens resultat, d.v.s. resultatet av själva affärsverksamheten. Förut fanns driftsbidrag med i resultaträkningen som ett så kallat mellanresultat. Driftsbidrag räknas ut genom att ta rörelsevinsten, den vinst som finns före skatter och finansiella kostnader plus avskrivningar och nedskrivningar, dividerat med rörelsens totala intäkter. Om ett företag räknar ut detta relationstal och vill jämföra sig med

andra företag kan detta relationstal endast jämföras med företag inom samma bransch. Vid räknande av driftsbidrag är det viktigt att uppmärksamma om företaget äger mycket anläggningstillgångar (maskiner, byggnader eller inventarier) själva eller om företaget hyr dem. Det är skillnad både i beskattningen och i företagets resultaträknings poster om en maskin är hyrd eller ägd, eftersom avskrivningarna hamnar under posten avskrivningar och finansiella kostnader, medan en maskin som är hyrd eller leasad faller det posten övriga rörelsekostnader. (Företagsanalyskommissionen 1999, 54-55).

Driftsbidragets resultat ges i procent efter att det dividerats med rörelsens totala intäkter (omsättning + rörelsens övriga intäkter). Relationstalet har också riktvärden som är branschspecifika, industri 10-25 %, handel 2-10 %, tjänster 5-15 %. Förutom riktvärdena beaktas avskrivningsbehovet och kostnaderna för främmande kapital i driftsbidragets resultat. Relationstalet är endast jämförbart med företag inom samma bransch. Ju högre driftbidragsprocent, desto bättre för företaget. (Företagsanalyskommissionen 1999, 54-55).

Uträkningsformeln:

$\text{Driftsbidrag} = \text{rörelsevinst} + \text{avskrivningar} + \text{nedskrivningar}$ $\text{Driftsbidrags\%} = 100 \times \text{driftsbidrag} / \text{rörelsens totala intäkter}$

Resultatredovisning:

1. Driftsbidrag	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rörelsevinst	4 777,83	27 986,91	36 961,13	23 533,49	18 024,49	14 391,94	58,66	8 936,03	29 815,49	15 227,29
+ avskrivningar	188,00	317,27	1 533,91	1 995,89	1 503,15	334,21	232,04	174,03	130,53	0,00
+ nedskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Driftbidrag	4 965,83	28 304,18	38 495,04	25 529,38	19 527,64	14 726,15	290,70	9 110,06	29 946,02	15 227,29
<i>Driftsbidrags%</i>										
Driftbidrag	4 965,83	28 304,18	38 495,04	25 529,38	19 527,64	14 726,15	290,70	9 110,06	29 946,02	15 227,29
Omsättning	7 557,46	46 086,87	101 357,03	59 663,12	49 190,46	51 367,88	32 650,69	36 231,24	72 140,26	79 541,96
Övriga rörelseintäkter	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
/ Rörelsens totala intäkter	7 557,46	46 086,87	101 357,03	59 663,12	49 190,46	51 367,88	32 650,69	36 231,24	72 140,26	79 541,96
* 100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Driftsbidrags%	65,7	61,4	38,0	42,8	39,7	28,7	0,9	25,1	41,5	19,1

Resultatanalys:

Eftersom Ten Service Lindqvist är ett företag som säljer tjänster så är normvärdet mellan 5 och 15 %. På tabellen ovan ser man att inget år har varit enligt normvärdena. Eftersom man räknar ut hur stor del rörelsevinst + avskrivningar är av omsättningen så kan detta resultat tolkas som att det har gått bra för företaget från år 2000-2005. År 2006 var driftsbidraget

bara 290,70 €, därför blev driftsbidragsprocenten så låg. År 2007-2009 är resultatet bättre igen.

6.1.2 Rörelseresultat

Rörelseresultat är den första mellansumman i en justerad resultaträkning, som är en icke officiell resultaträkning med justerade poster såsom t.ex. löner och övriga rörelseintäkter som kan vara flyttade till extraordinära kostnader. Rörelsevinsten i resultaträkningen räknas ut genom att ta rörelsens totala intäkter minus personal-, avskrivnings- och övriga rörelsekostnader. (Företagsanalytkommissionen 199, 55-56) Rörelseresultatet används också som en internationell mellansumma i bokslut (EBIT = earnings before interest and taxes), alltså vinsten före räntor och skatter (Niskanen m.fl. 2004, 112).

Relationstalet visar hur stor procent rörelseresultatet är av rörelsens totala intäkter. Relationstalets resultat kan jämföras både med företag i samma bransch och i olika branscher. Rörelseresultatprocenten lämpar sig bra att räkna ut för företaget Ten service Lindqvist eftersom det beskriver företagets utveckling tydligare. Resultat kan jämföras med följande normvärden oberoende av bransch, under 5 % = svag, 5-10 % = nöjaktig, över 10 % = god. (Företagsanalytkommissionen 199, 55-56).

Uträkningsformeln:

Rörelseresultat är den första mellansumman i den officiella resultaträkningsschemat

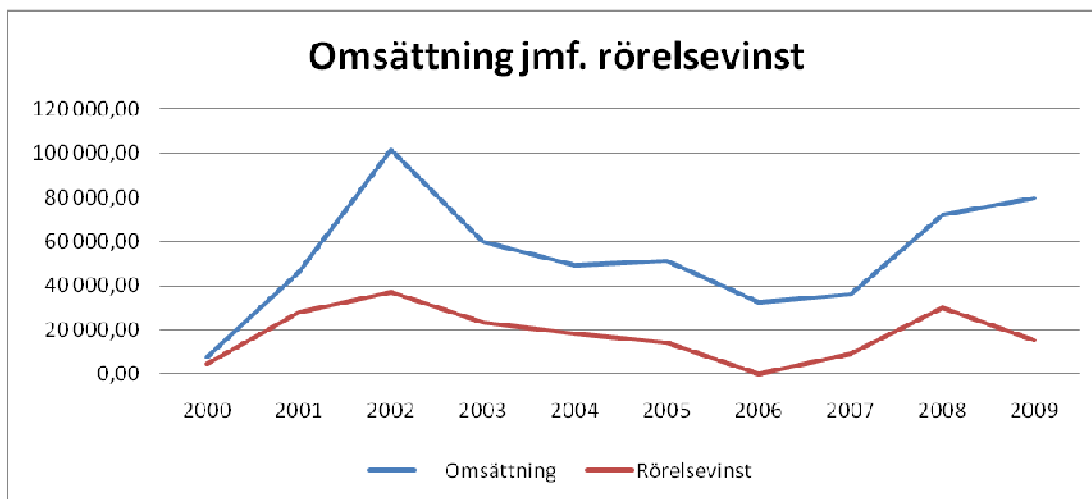
$$\text{Rörelseresultat\%} = 100 \times \text{rörelseresultat} / \text{rörelsens totala intäkter}$$

Resultatredovisning:

2. Rörelseresultat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rörelseresultat (rörelsevinst)	4 777,83	27 986,91	36 961,13	23 533,49	18 024,49	14 391,94	58,66	8 936,03	29 815,49	15 227,29
/ Rörelsens totala intäkter	7 557,46	46 086,87	101 357,03	59 663,12	49 190,46	51 367,88	32 650,69	36 231,24	72 140,26	79 541,96
* 100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Rörelseresultats%	63,2	60,7	36,5	39,4	36,6	28,0	0,2	24,7	41,3	19,1

Resultatanalys:

I tabellen ser man att alla år, utom 2006 är över 10 %, alltså ett gott resultat. Eftersom rörelsevinsten är endast 58,66 år 2006, blir rörelseresultatprocenten svag.

Figur 5 Omsättning jämfört med rörelsevinst

Som man tydligt kan se i diagrammet har både omsättningen och rörelsevinsten år 2006 blivit sämre. Detta är p.g.a. att Björn Lindqvist köpte företaget Kontorama Ab Oy och satsade mera på det. Han fick dessutom lön från det nyköpta företaget. Diagrammet visar också att företagens kostnader har varit någolunda desamma, medan det finns stora förändringar i omsättningen från år 2005 till 2006. Från år 2007 till 2008 har omsättningen kommit tillbaka till den storlek den var 2002 och 2003, eftersom Kontorama Ab Oy började löpa bättre och Lindqvist kunde satsa mera på bokföringsbyrån.

6.1.3 Nettoresultat

Nettoresultatet är det relationstal som tydligast visar om verksamheten är lönsam. Nettoresultat kan jämföras med räkenskapsperiodens vinst, förutom att man inte räknar med extraordinära poster och bokslutsdispositioner i nettoresultatet. Resultatet av relationstalet bör vara positivt. Dessutom skall resultatet jämföras med företagens målsättningar och utdelning av vinst. (Företagsanalytkommissionen 1999, 56). I ett företag som Ten service Lindqvist går hela vinsten till företagets ägare eftersom han är enskild näringsidkare.

Uträkningsformeln:

$$\text{Nettoresultat} = \text{rörelseresultat} + \text{finansiella intäkter} - \text{finansiella kostnader} - \text{skatter}$$

$$\text{Nettoresultat}\% = 100 \times \text{nettoresultat} / \text{rörelsens totala intäkter}$$

Resultatredovisning:

3. Nettoresultat										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rörelseresultat	4 777,83	27 986,91	36 961,13	23 533,49	18 024,49	14 391,94	58,66	8 936,03	29 815,49	15 227,29
+ finansiella intäkter	0	0	20,16	4,8	0	0	0	0	7,89	0
- finansiella kostnader	0	1,00	317,15	292,26	168,76	79,69	0	0,65	0	0
- skatter	586,00	5 718,00	8 945,38	6 920,10	3 832,95	4 116,18	4 062,91	3 380,46	6 639,44	6 166,98
Nettoresultat	4 191,83	22 267,91	27 718,76	16 325,93	14 022,78	10 196,07	-4 004,25	5 554,92	23 183,94	9 060,31
/ Rörelsens totala intäkter	7 557,46	46 086,87	101 357,03	59 663,12	49 190,46	51 367,88	32 650,69	36 231,24	72 140,26	79 541,96
* 100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Nettoresultats%	55,5	48,3	27,3	27,4	28,5	19,8	-12,3	15,3	32,1	11,4

Resultatanalys:

Tabellen visar att Ten Service Lindqvist alla år, utom år 2006 har haft en positiv nettoresultatprocent. Resultatet visar tydligt att företaget varit lönsamt alla år utom 2006. Om man ser på år 2005 och 2006's resultaträkning ser man att kostnaderna är ungefär desamma medan omsättningen har sjunkit från ca 50 000 € till 33 000 €. Detta kan bero på att Björn Lindqvist köpte företaget Kontorama år 2005 och satsade lite mera på det nyköpta företaget under de första åren efter ägarbytet. Mest lönsamt har företaget varit år 2000 och 2001, när Björn Lindqvist arbetade själv med firman och inte hade några väsentliga personalkostnader.

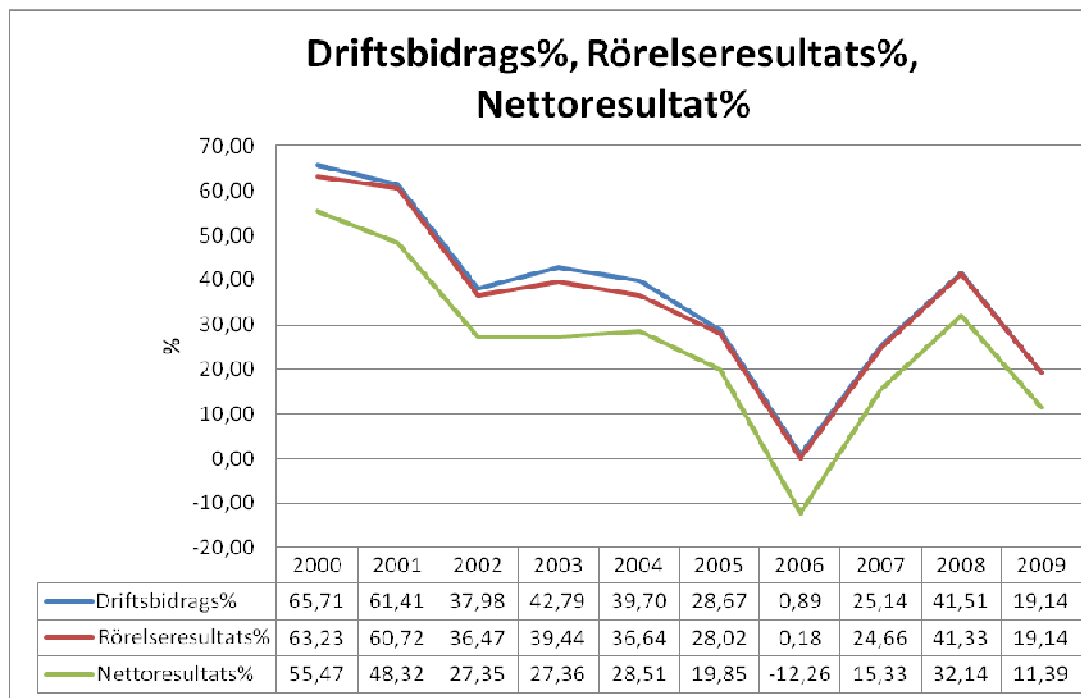

Figure 6 Driftsbidragsprocent, rörelseresultatsprocent och nettoresultatsprocent

Detta diagram beskriver tydligt att driftsbidrags-, rörelseresultats- och nettoresultatsprocenten är beroende av företagets totala intäkter. Ten Service Lindqvist var mest lönsamt år 2000 och 2001 och minst lönsamt år 2006. År 2008 har verksamheten blivit mera lönsam igen. Om man ser på helhetsbilden under dessa 10 år kan man säga att Ten Service Lindqvists verksamhet är lönsam.

6.1.4 Finansieringsresultat

Finansieringsresultatet beskriver hur finansieringsstarkt företaget är. D.v.s. hur bra företaget kan finansiera sin verksamhet såsom amortering, investeringar och vinstutdelning. Resultatet av finansieringsresultatet bör vara positivt för att visa god finansieringsförmåga. (Företagsanalytkommissionen 1999, 56).

Uträkningsformeln:

$$\text{Finansieringsresultat} = \text{nettoresultat} + \text{avskrivningar} + \text{nedskrivningar}$$

$$\text{Finansieringsresultat}\% = 100 \times \text{finansieringsresultat} / \text{rörelsens totala intäkter}$$

Resultatredovisning:

4. Finansieringsresultat	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Nettoresultat	4 191,83	22 267,91	27 718,76	16 325,93	14 022,78	10 196,07	-4 004,25	5 554,92	23 183,94	9 060,31
+ avskrivningar	188,00	317,27	1 533,91	1 995,89	1 503,15	334,21	232,04	174,03	130,53	0,00
+ nedskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Finansieringsresultat	4 379,83	22 585,18	29 252,67	18 321,82	15 525,93	10 530,28	-3 772,21	5 728,95	23 314,47	9 060,31
/ Rörelsens totala intäkter	7 557,46	46 086,87	101 357,03	59 663,12	49 190,46	51 367,88	32 650,69	36 231,24	72 140,26	79 541,96
* 100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Finansieringsresultats%	58,0	49,0	28,9	30,7	31,6	20,5	-11,6	15,8	32,3	11,4

Resultatanalys:

Resultatredovisningen visar att alla uträknade år har Ten Service Lindqvist haft god finansieringsförmåga. Verksamheten har gått med vinst nästan alla år och företaget har kunnat finansiera investeringar och skapat intäkter för Björn Lindqvist.

6.2 Finansieringens relationstal

Finansieringens relationstal räknas ut för att få en bättre bild av hur företag finansierar sin verksamhet och sina skulder. Genom följande relationstal fås en bättre bild över hur företag sköter sina betalningar på både lång och kort sikt.

6.2.1 Quick ratio

Quick ratio är ett av de vanligaste relationstalen och intresserar oftast externa intressenter såsom leverantörer och börsanalytiker. Quick ratio mäter ett företags förmåga att betala bort sina kortfristiga skulder. Bland kortfristiga skulder finns bl.a. leverantörsskulder, övriga skulder (såsom förskottsinnehållning, socialskyddsavgifter, mervärdesskatt - fast nuförtiden bokas alla dessa på samma konto - skattekonto) och resultatregleringsskulder (såsom räntor och försäkringar). Om Quick ratio-resultatet är 1 betyder det att finansieringstillgångarna är tillräckliga för att betala bort kortfristiga skulder. (Företagsanalyskommissionen 1999, 56).

Uträkningsformel:

$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Finansieringstillgångar}}{(\text{kortfristigt främmande kapital} - \text{erhållna förskott})}$	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;">Riktgivande värden</td> <td style="padding: 2px;">över 1</td> <td style="padding: 2px;">bra</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">0,5 - 1</td> <td style="padding: 2px;"></td> <td style="padding: 2px;">nöjaktigt</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;">under 0,5</td> <td style="padding: 2px;"></td> <td style="padding: 2px;">svagt</td> </tr> </table>	Riktgivande värden	över 1	bra	0,5 - 1		nöjaktigt	under 0,5		svagt
Riktgivande värden	över 1	bra								
0,5 - 1		nöjaktigt								
under 0,5		svagt								

Resultatredovisning:

6. Quick ratio	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kortfristiga fordringar	2 541,34	10 103,70	5 874,39	4 662,01	2 967,09	2 755,97	2 947,28	4 054,48	9 409,09	9 465,33
Finansiella värdepapper	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kassa och bank	838,97	3 941,48	3 281,75	412,93	2 307,51	1 446,04	732,52	1 975,99	2 837,95	1 311,04
Finansieringstillgångar	3 380,31	14 045,18	9 156,14	5 074,94	5 274,60	4 202,01	3 679,80	6 030,47	12 247,04	10 776,37
/Kortfr. främ. kapital	764,58	4 475,91	8 490,20	4 500,47	2 313,56	2 103,86	1 883,30	1 523,40	3 376,85	4 002,19
- Erhållna förskott	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Quick ratio	4,42	3,14	1,08	1,13	2,28	2,00	1,95	3,96	3,63	2,69

Resultatanalys:

Resultatredovisningen visar att Ten Service Lindqvist har haft god förmåga att betala sina kortfristiga skulder under alla år. Under år 2000-2009 har resultatet varit över 1 och högre.

6.2.2 Finansieringsöverskott

För att kunna räkna relationstalet finansieringsöverskott behöver det räknas ut en kassaflödesanalys över företaget i fråga. I kassaflödesanalysen räknas försäljningens kassainbetalningar ut och finansieringsöverskott. Dessa två jämförs sedan med varandra. Finansieringsöverskott beskriver hur bra företaget klarar av sina löpande betalningar. T.ex. om finansieringsöverskottets resultat är 20 % så betyder det att det kommer in 20 % mera pengar i företaget än det går ut. Som en rekommendation för relationstalets resultat är att det skall vara positivt. (Företagsanalyskommissionen 1999, 57).

Uträkningsformel:

$$\text{Finansieringsöverskott}\% = 100 \times \frac{\text{finansieringsöverskott}}{\text{försäljningens kassainbetalningar}}$$

Resultatredovisning:

Kassaflödesanalys	2000	2001	2002	2003	2004
Omsättning	7 557,00	46 087,00	101 357,03	59 663,12	49 190,46
-/+ Ökning/minskning i kunfordringar	-2 541,00	-7 563,00	4 229,61	1 212,38	1 694,92
-/+ Ökning/minskning i fordringar från intäktföring enligt färdighetsgrad	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+/- Ökning/minskning i erhållna förskott	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Försäljningens kassainbetalningar	5 016,00	38 524,00	105 586,64	60 875,50	50 885,38
+ Övriga rörelseintäker	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Inköp under räkenskapsperioden	0,00	-7 564,00	-39 308,21	-1 061,92	0,00
+/- Ökning/minskning i leverantörsskulderna	170,00	2 281,00	3 284,72	-2 859,19	-2 023,84
+/- Ökning/minskning i omsättningstillgångarnas förskott	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Rörelsekostnader (personalkostnader)	0,00	-2 191,00	-11 785,68	-16 519,26	-12 880,05
- Rörelsekostnader (övriga rörelsekostnader)	-188,00	-317,00	-11 768,10	-16 552,56	-16 782,77
+/- Ökning/minskning i passiva resultatregleringar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-/+ Ökning/minskning i aktiva resultatregleringar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+/- Ökning/minskning av kortfristiga räntefria skulder	594,00	1 431,00	729,48	-1 130,54	-457,86
+/- Ökning/minskning i avsättningar och avskrivningsdiff.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+ Tillverkning för eget bruk	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rörelsensöverskott	5 592,00	32 164,00	46 738,85	22 752,03	18 740,86
+ Finansiella intäkter	0,00	0,00	20,16	4,80	0,00
+ Finansiella kostnader	0,00	-1,00	-317,15	-292,26	-322,52
Finansiella intäkter och kostnader totalt					
- Skatter	-586,00	-5 718,00	-8 945,38	-6 920,10	-3 832,95
- Dividendsutdelning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+/- Extraordinära intäkter/kostnader	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Finansieringsöverskott	5 006,00	26 445,00	37 496,48	15 544,47	14 585,39

Kassaflödesanalys	2005	2006	2007	2008	2009
Omsättning	51 367,88	32 650,69	36 231,24	72 140,26	79 541,96
-/+ Ökning/minskning i kunfordringar	211,12	-191,31	-717,18	-5 744,63	24,19
-/+ Ökning/minskning i fordringar från intäktsföring enligt färdighetsgrad	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+/- Ökning/minskning i erhållna förskott	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Försäljningens kassainbetalningar	51 579,00	32 459,38	35 514,06	66 395,63	79 566,15
+ Övriga rörelseintäker	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Inköp under räkenskapsperioden	-5 141,80	-3 000,00	-840,00	-1 256,16	-2 012,00
+/- Ökning/minskning i leverantörsskulderna	-706,36	134,53	324,24	352,23	1 347,57
+/- Ökning/minskning i omsättningstillgångarnas förskott	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Rörelsekostnader (personalkostnader)	-23 981,23	-22 122,79	-18 717,30	-24 534,81	-35 732,35
- Rörelsekostnader (övriga rörelsekostnader)	-7 518,70	-7 237,20	-7 563,88	-16 403,27	-26 570,32
+/- Ökning/minskning i passiva resultatregleringar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-/+ Ökning/minskning i aktiva resultatregleringar	0,00	0,00	-390,02	390,02	-80,43
+/- Ökning/minskning av kortfristiga räntefria skulder	791,45	-355,09	-684,14	1 501,22	-722,23
+/- Ökning/minskning i avsättningar och avskrivningsdiff.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+ Tillverkning för eget bruk	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rörelsensöverskott	15 022,36	-121,17	7 642,96	26 444,86	15 796,39
+ Finansiella intäkter					
+ Finansiella kostnader					
Finansiella intäkter och kostnader totalt	-79,69	0,00	0,00	7,89	0,00
- Skatter	-4 116,18	-4 062,91	-3 380,46	-6 639,44	-6 166,98
- Dividendsutdelning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+/- Extraordinära intäkter/kostnader	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Finansieringsöverskott	10 826,49	-4 184,08	4 262,50	19 813,31	9 629,41

Finansieringsöverskott	2000	2001	2002	2003	2004
Finansieringsöverskott	5006,00	26445,00	37496,48	15544,47	14585,39
/ Kassainbetalningarna från försäljningen	5016,00	38524,00	105586,64	60875,50	50885,38
* 100	100	100	100	100	100
Finansieringsöverskott%	99,80	68,65	35,51	25,53	28,66

Finansieringsöverskott	2005	2006	2007	2008	2009
Finansieringsöverskott	10826,49	-4184,08	4262,50	19813,31	9629,41
/ Kassainbetalningarna från försäljningen	51579,00	32459,38	35514,06	66395,63	79566,15
* 100	100	100	100	100	100
Finansieringsöverskott%	20,99	-12,89	12,00	29,84	12,10

Resultatanalys:

I resultatredovisningen kan man se att alla år (2000-2009), förutom 2006 har verksamheten dragit in mera medel än det har funnits kostnader. Det innebär att verksamheten varit lönsam och att Ten Service Lindqvist alla år har klarat av sina löpande betalningar utan problem. Endast år 2006 var finansieringsöverskottet under 0 % och enligt teorin inte ett lönsamt år. Men eftersom Ten Service Lindqvist ägs av en enskild näringsidkare kan man

inte se det som att det inte skulle finnas tillräckligt mycket pengar för företagets löpande verksamhet år 2006, eftersom ägarens ekonomiska situation inte är medräknad.

6.3 Övriga relationstal

Under rubriken övriga relationstal faller sådana relationstal som inte hör till en specifik grupp.

6.3.1 Omsättningsförändring

Omsättningsförändring beskriver hur stor förändringen är i omsättningen jämfört med omsättningen året innan, d.v.s. relationstalet mäter företagets tillväxt. Resultat ges i procent. Resultat skall även tolkas på rätt sätt med tanke på inflationens utveckling. (Företagsanalytkommissionen 1999, 70).

Uträkningsformeln:

$$\text{Omsättningsförändring (\%)} = \frac{\text{Omsättningsförändring}}{\text{Omsättningen under föregående period}}$$

Resultatredovisning:

8. Omsättningsförändring					
	2000	2001	2002	2003	2004
(Omsättning)	7 557,46	46 086,87	101 357,03	59 663,12	49 190,46
Omsättningsförändring (12 mån)	7 557,46	38 529,41	55 270,16	-41 693,91	-10 472,66
/ Omsättning under föregående period (12 mån)	0,00	7 557,46	46 086,87	101 357,03	59 663,12
Omsättningsförändring	-	510 %	120 %	-41 %	-18 %

	2005	2006	2007	2008	2009
(Omsättning)	51 367,88	32 650,69	36 231,24	72 140,26	79 541,96
Omsättningsförändring (12 mån)	2 177,42	-18 717,19	3 580,55	35 909,02	7 401,70
/ Omsättning under föregående period (12 mån)	49 190,46	51 367,88	32 650,69	36 231,24	72 140,26
Omsättningsförändring	4 %	-36 %	11 %	99 %	10 %

Resultatanalys:

Ur resultatredovisningen ser man en kraftig tillväxt i början av 2001. Omsättningsförändringen blev 5 gånger så stor från år 2000 till 2001 och dubbelt så stor från år 2001 till 2002. Sedan sjunker omsättningen men håller sig fortfarande stabil ända till år 2006 då omsättningsförändringen sjönk med 40 % p.g.a. att Lindqvist var disponant för olika bolag i staden och använde sig av en underleverantör och hade på så sätt större

kostnader och större vinst. Detta var år 2002, år 2003 var sjönk omsättningen med 41 % eftersom disponentskapet avslutades. Från år 2006 har omsättningen hållit sig ungefär samma ända till år 2008 och 2009 då omsättningen steg med ungefär 100 %, eftersom Lindqvist kunde satsa mera på bokföringsbyrån.

6.3.2 Omsättning/anställd

Omsättning/anställd-relationstalet beskriver personalens effektivitet, d.v.s. vinst per person. I ett företag kan det finnas olika sorters anställda, en del kan vara inhyrd personal eller en del av personalen kan vara permitterad, deltidsanställd o.s.v. Därför kan det vara svårt att jämföra företag sinsemellan. Om en jämförelse är aktuell går det bäst att jämföra relationstalet med företag inom samma bransch (Expowera, *nyckeltal*, 2011). Detta relationstal är bra för företag som funderar på personalökning. (Nilsson, 2009, 43). Relationstalet räknas genom att ta omsättningen genom det genomsnittliga antalet anställda.

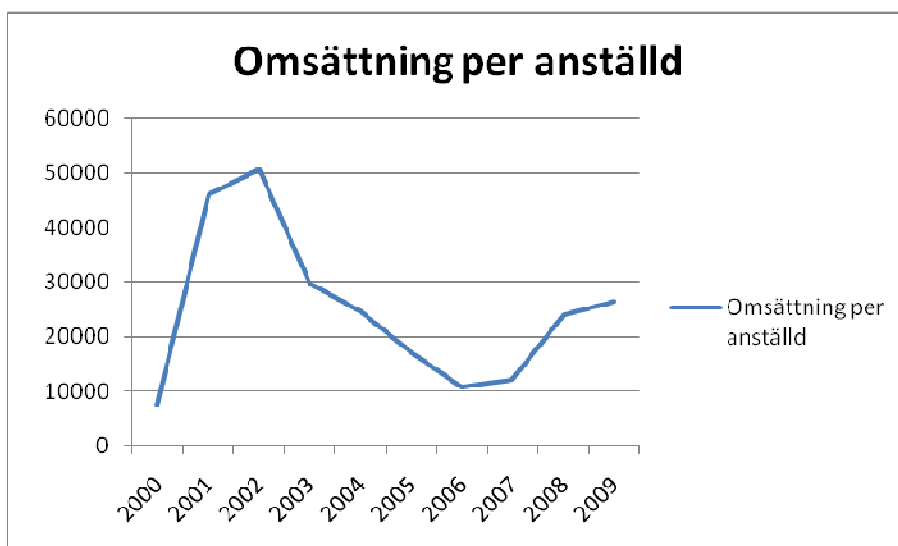
Uträkningsformeln:

$$\text{Omsättning per anställd} = \frac{\text{Omsättning}}{\text{Antal anställda i medeltal}}$$

Resultatredovisning:

11. Omsättning per anställd										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Omsättning	7 557,00	46 087,00	101 357,03	59 663,12	49 190,46	51 367,88	32 650,69	36 231,24	72 140,26	79 541,96
/ Antal anställda i medeltal	1	1	2	2	2	3	3	3	3	3
Omsättning/per anställd	7 557,00	46 087,00	50 678,52	29 831,56	24 595,23	17 122,63	10 883,56	12 077,08	24 046,75	26 513,99

Resultatanalys:

Figur 7 Omsättning per anställd

Man kan tydligt se att företag som säljer tjänster såsom bokföringsbyrå Ten Service Lindqvist är beroende av de anställdas kunskap och effektivitet i arbete. En ny anställd betyder större personalkostnader. Företagaren måste hela tiden noggrant tänka på att verksamheten drar in tillräckligt mycket pengar för att täcka alla kostnader. Personalkostnader är den väsentligaste utgiften i en bokföringsbyrå. Därför kan det vara känsligt att anställa ny personal vid fel tidpunkt, p.g.a. behov av inläring i arbetet o.s.v. I diagrammet ovan ser man att Ten Service Lindqvist har klarat av att balansera kostnader och nyanställning. Omsättningen har skiftat under åren, men omsättning per anställd har aldrig sjunkit under 7 500 €. Omsättning per anställd har varit som minst 7 557,00 € år 2000 och som mest 50 678,52 år 2002.

7 Analys av relationstalens resultat

Man kan i många relationstal se att år 2006 påverkade Ten Service Lindqvist eftersom samarbetet med en betydande underleverantör avslutades och mera personal anställdes. På längre sikt har Ten Service Lindqvist kunnat ta emot mera kunder för att öka omsättningen och generera mera vinst under en längre tid. Man kan tänka sig att det finns tre stycken förändringspunkter i vilka verksamheten har bytt riktning.

- År 2002 fungerade Lindqvist också som disponent för olika bolag i Ekenäs stad. Detta gjorde att verksamheten generade mera omsättning men att också kostnaderna var stora. Men i sin helhet var disponentskapet lönsamt.
- År 2005 köpte Lindqvist aktiebolaget Kontorama Ab Oy som säljer kontorsmaterial och har sitt kontor och sin butik i centrum av Ekenäs. Eftersom bokföringsbyrån hade sitt kontor i Tenala blev det en stor förändring för Ten Service Lindqvist då ägaren satsade mera på det nyköpta företaget, vilket syns tydligt i relationstalens resultat.
- År 2008 var omsättningen högre när Lindqvist skötte företaget helt ensam. Företaget hade flera anställda och flera kunder kunde tas emot och på så sätt öka omsättningen och utvidga verksamheten. I detta skede började Kontorama löpa bättre och Lindqvist hade mera tid att satsa på bokföringsbyrån.

7.1 Diskussion

Utöver alla de relationstal jag har valt att ta upp i mitt examensarbete finns det ännu fler relationstal.

Källorna jag använt har varit mig till stor hjälp. Jag har använt mycket fakta från boken Företagsanalysens relationstal av Företagsanalytiskommisionen. Boken är utgiven 1999 men ändå är den aktuell och de relationstal som beskrivs är de relationstal som än idag används i de flesta relationstalsanalyser.

På vägen har jag stött på en del problem. Mitt största problem har varit organisering och planering av mitt slutarbete. Min anställning på Ten Service Lindqvist började 1.9.2010. Skrivandet på mitt examensarbete tog hela hösten i anspråk. Vissa relationstal såsom aktierelaterade relationstal och relationstal som har med lån att göra har jag inte heller kunnat beräkna. Det var en besvikelse, för de var relationstal som jag tyckte att lät intressanta. Också andra relationstal måste lämnas bort p.g.a. att företaget varit för litet eller att talet inte varit relevant och inte till någon hjälp. En del relationstal gav också irrelevanta resultat, d.v.s. resultat som inte gick att tyda såsom t.ex. rörelseresultat -130 % ett år. Det gjorde att jag måste ta bort hela relationstalet och beräkningarna.

Som jag senare också märkte är det stor skillnad i vilken bransch företaget verkar. I ett företag som säljer bokföringstjänster finns det få stora bokslutsposter såsom omsättning

och personalkostnader och eventuellt köpta tjänster. De större övriga rörelsekostnaderna kan vara hyra eller el. Detta gör att det finns mindre att arbeta med än om man skulle räkna relationstal i ett aktiebolag som säljer varor.

Alla frågor har enligt min åsikt blivit besvarade.

- Vilka relationstal är väsentliga och möjliga att räkna för Ten Service Lindqvist?

Jag har utrett vilka relationstal som går att beräkna och vilka som inte är nödvändiga att beräkna för Ten Service Lindqvist.

- Vad beror det på att inte alla relationstal går att räkna för Ten Service Lindqvist?

Det beror på att företagets storlek. Dessutom har företaget inte aktier och har inte heller tagit något lån. Därför går det inte att beräkna alla relationstal.

- Finns det stora förändringar från år till år i Ten Service Lindqvists relationstal?

Ja det finns det.

- Vad kan förändringarna i relationstalen bero på?

Förändring av resultaten av relationstalen från år till år beror på att företagets resultat har sett olika ut. Dessutom har händelser under åren, såsom utökad personal och mera eller mindre tjänster från underleverantörer förändrat resultatet. Om man ser på kapitel 6.3.1 ser man hur resultaten förändras under åren.

- Har företaget möjlighet att öka sin personal eller är läget effektivt som det är?

Ja, så som läget såg ut i slutet av räkenskapsperioden år 2009 har Ten Service Lindqvist möjlighet att anställa åtminstone en person till anställd. År 2009 var omsättningen 79 541,96 € och året före 72 140,26 €. Det betyder att företaget var beräknat att vara framgångsrikt år 2010. Att anställa mera personal förutsätter att mera kunder emottagets.

Nu, när detta examensarbete skrivs i slutet av år 2011, vet jag redan att Ten Service Lindqvist har två nya anställda sedan år 2010 och har tagit emot flera nya kunder. Om jag skulle ha med beräkningen av relationstalen för de närmaste åren skulle resultaten ha blivit annorlunda. På de två åren sedan 2009 har vinsten för företaget

säkert förändrats och på lång sikt blir det mera lönsamt för Ten Service Lindqvist att anställa mera personal.

8 Sammanfattning

Min uppgift var att beräkna och analysera relationstal för Ten Service Lindqvist. Jag har studerat företagets bokslut under flera års tid och beräknat relationstal. Jag blev tvungen att välja endast de relevanta relationstalen vid uträkningarna, eftersom alla relationstal inte gick att räkna. Tre olika grupper av relationstal; Lönsamhet, finansiering och övriga relationstal räknades ut. I alla grupperna har resultaten till stor del varit goda. Företaget är lönsamt och går med vinst nästan varje år. Det finns medel för finansiering i framtiden, alltså pengar på banken och eget kapital.

Det är stor skillnad på relationstalen om man räknar dem i företag som säljer varor eller tjänster. Om företaget säljer varor finns det kostnader som inte finns i ett företag som säljer tjänster. Det gör att flera relationstal kan beräknas och man kan mäta företagets prestationer mera mångsidigt. Att skriva om ett litet företag som säljer tjänster har jag också lärt mig att relationstal är till nytta. Det tar lite extra tid att räkna ut relationstal för sin verksamhet men det är lönsamt inför framtida budgeteringar och investeringar.

En av de viktigaste sakerna inom ett företag som säljer bokföringstjänster är att personalen arbetar effektivt och genererar vinst till företaget. En anställd har rätt att månatligen få lön oberoende av om den anställda arbetar på timlön eller månadslön. För att företaget skall gå med vinst bör den anställda kunna fakturera mera än vad lönen, inkl. övriga lönekostnader för företaget, är i månaden.

Jag tycker att jag har fått svar på de frågor jag har ställt mig i detta examensarbete. Det var intressant att studera och gå djupare in i ett litet företag. Jag har också fått bredare kunskap om relationstal och bokslut. Jag är därtill anställd på Ten Service Lindqvist och trivs, vilket har gjort att motivationsnivån varit hög. Jag önskar att vara anställd en lång tid framöver. Jag hoppas också att beställaren Björn Lindqvist skall kunna använda och ha nytta av examensarbetet och mina modeller angående uträkning av relationstal i framtiden.

Källförteckning

- Arbets- och näringsministeriet (2008) *Rekordantal företag i Finland*.
http://www.tem.fi/?90285_m=92310&l=sv&s=2576 (Hämtat 6.9.2011)
- Arbets- och näringscentralen (2009) *Starta eget företag – praktisk handledning*.
Helsingfors: Edita Publishing Oy
- Ax, C. & Johansson, C. & Kullvén, H. (2006) *Den nya ekonomistyrningen*. (Upplaga 3:2)
Slovenien: Liber Ekonomi
- Carlson, M. (2001) *Att arbeta med företagsanalys*. (5:e upplagan). Sverige, Malmö: Liber
Ekonomi
- Expovera – Vi ger dig kunskap (2011) *Nyckeltal*.
http://www.expovera.se/mentor/ekonomi/ekonomistyrning_nyckeltal.htm (Hämtat
13.2.2011)
- Företagsanalyskommissionen (1999). *Företagsanalysens relationstal*. (6 omarbetade
upplagan.) Tammerfors: Gaudeamus
- Greve, J. (2009) *Ekonomistyrning principer och praxis*. Sverige: Studentlitteratur
- Holmström, N. (2003) *Att läsa och förstå bokslut*. (Andra upplagan). Sverige, Trelleborg:
Bonniers Utbildning Ab
- Kallunki, J-P. & Kytönen E. (toim.) (2002) *Uusi tilinpäätösanalyysi*. (3. Uudistettu painos)
Jyväskylä: Kauppakaari
- Lundén, B. & Svensson, U. (2010) *Starta & driva företag*. (17:e upplagan). Sverige,
Vällingby: Björn Lundén Information Ab
- Nilsson, P. (2009) *Ekonomi för småföretagare*. Sverige, Stockholm: Bokförlaget
Redaktionen i Stockholm Ab
- Niskanen, J. & M. (toim.) (2004) *Tilinpäätösanalyysi*. (2., tarkistettu painos) Helsinki:
Edita Publishing Oy